



RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 73.649/3
van 19 juni 2023

over

een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering ‘tot wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 5 december 2003 ter uitvoering van het decreet van 24 januari 2003 houdende bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang en het besluit Vlaamse Codex Fiscaliteit van 20 december 2013, wat betreft de inbetalinggeving van cultuurgoederen ter voldoening van de erfbelasting’

Op 17 mei 2023 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering ‘tot wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 5 december 2003 ter uitvoering van het decreet van 24 januari 2003 houdende bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang en het besluit Vlaamse Codex Fiscaliteit van 20 december 2013, wat betreft de inbetalinggeving van cultuurgoederen ter voldoening van de erfbelasting’.

Het ontwerp is door de derde kamer onderzocht op 13 juni 2023. De kamer was samengesteld uit Jeroen VAN NIEUWENHOVE, kamervoorzitter, Koen MUYLLE en Toon MOONEN, staatsraden, Jan VELAERS en Bruno PEETERS, assessoren, en Annemie GOOSSENS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Kristine BAMS, eerste auditeur-afdelingshoofd.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 19 juni 2023.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET ONTWERP

2. Zoals uit het opschrift ervan blijkt, strekt het voor advies voorgelegde ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot de uitvoering van het decreet van 10 maart 2023 ‘tot wijziging van het decreet van 24 januari 2003 houdende bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang en de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013, wat betreft de inbetalinggeving van cultuurgoederen ter voldoening van de erfbelasting’.

Hiertoe wordt vooreerst het besluit van de Vlaamse Regering van 5 december 2003 ‘ter uitvoering van het decreet van 24 januari 2003 houdende bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang’ gewijzigd (artikelen 1 en 2 van het ontwerp). Zo wordt in dat besluit in een aantal bijkomende definities voorzien (artikel 1) en wordt een hoofdstuk IX/1 (“Verzoek tot aanvaarding van cultuurgoederen tot betaling van de erfbelasting”) ingevoegd (artikel 2). In dat hoofdstuk wordt het verzoek tot aanvaarding van cultuurgoederen tot betaling van de erfbelasting geregeld, hetzij voorafgaand aan het openvallen van een nalatenschap (ontworpen artikelen 55/1 en 55/2), hetzij na het openvallen van de nalatenschap (ontworpen artikelen 55/3 tot 55/5).

Vervolgens wordt ook het Besluit Vlaamse Codex Fiscaliteit van 20 december 2013 gewijzigd (artikelen 3 tot 6 van het ontwerp). De artikelen 3.4.3.0.3, 3.4.3.0.4 en 3.4.3.0.5 van dat besluit worden vervangen (artikelen 3 tot 5) teneinde het verzoek tot inbetalinggeving van cultuurgoederen, de afhandeling ervan en de toerekening van de in betaling gegeven cultuurgoederen op de verschuldigde erfbelasting te regelen. Tevens worden de artikelen 3.4.3.0.6, 3.4.3.0.7 en 3.4.3.0.8 van het Besluit Vlaamse Codex Fiscaliteit van 20 december 2013 opgeheven (artikel 6).

Het te nemen besluit treedt in werking op 1 juli 2023 (artikel 7).

RECHTSGROND

3.1. Het ontwerp vindt onder voorbehoud van wat volgt rechtsgrond in de in de rubriek ‘Rechtsgronden’ in de aanhef vermelde bepalingen.

3.2. Dat geldt ook voor het ontworpen artikel 3.4.3.0.3, § 2, van het Besluit Vlaamse Codex Fiscaliteit van 20 december 2013 (artikel 3 van het ontwerp), waarin de gegevens worden bepaald die een verzoek tot inbetalinggeving moet bevatten. Die bepaling vindt rechtsgrond in artikel 3.4.3.0.2, § 7, van de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013, zoals vervangen bij artikel 8 van het decreet van 10 maart 2023 ‘tot wijziging van het decreet van 24 januari 2003 houdende bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang en de Vlaamse

Codex Fiscaliteit van 13 december 2013, wat betreft de inbetalinggeving van cultuurgooederen ter voldoening van de erfbelasting’, naar luid waarvan de Vlaamse Regering onder meer bepaalt welke gegevens en documenten de aanvraag tot inbetalinggeving moet bevatten. Weliswaar worden in het ontworpen artikel 3.4.3.0.3, § 2, eerste lid, 1°, gegevens van de erflater vermeld, terwijl de persoonsgegevens van de erflater niet voorkomen in de categorieën van persoonsgegevens die overeenkomstig artikel 12 van het decreet van 10 maart 2023 kunnen worden verwerkt. De regeling van de verwerking van de gegevens van de erflater kan echter worden beschouwd als een intrinsiek gevolg van de regeling van de inbetalinggeving van cultuurgooederen om de erfbelasting en toebehoren te voldoen. De laatstvermelde regeling impliceert immers dat kan worden nagegaan naar aanleiding van wiens overlijden de erfbelasting is verschuldigd.

3.3. Blijkens de rubriek ‘Rechtsgronden’ in de aanhef wordt voor het ontwerp mede rechtsgrond gezocht in artikel 13 van het decreet van 10 maart 2023, naar luid waarvan dat decreet in werking treedt op een datum die de Vlaamse Regering vaststelt en uiterlijk op 1 juli 2023.

Het ontwerp bevat evenwel geen bepaling die ertoe strekt het decreet van 10 maart 2023 in werking te stellen. Integendeel, uit de datum van inwerkingtreding van het te nemen besluit op 1 juli 2023 (artikel 7 van het ontwerp) kan worden afgeleid dat het niet de bedoeling is om het decreet van 10 maart 2023 nog voor die datum in werking te stellen.

Bijgevolg biedt artikel 13 van het decreet van 10 maart 2023 geen rechtsgrond voor het ontwerp en moet die bepaling worden weggelaten uit de rubriek ‘Rechtsgronden’ in de aanhef.

VORMVEREISTEN

4.1. Uit de rubriek ‘Vormvereisten’ in de aanhef kan worden opgemaakt dat noch het advies van de Gegevensbeschermingsautoriteit, noch het advies van de Vlaamse toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens (hierna: VTC) werd gevraagd.

Hieromtrent om toelichting gevraagd verklaarde de gemachtigde:

“Artikel 12 van het decreet van 10 maart 2023 tot wijziging van het decreet van 24 januari 2003 houdende bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang en de Vlaamse Codex fiscaliteit van 13 december 2013, wat betreft de inbetalinggeving van cultuurgooederen ter voldoening van de erfbelasting bevat reeds bepalingen rond de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens.

Al de categorieën van persoonsgegevens opgenomen in artikel 3 van het voorliggend ontwerp van besluit kunnen reeds worden verwerkt overeenkomstig artikel 12, derde lid, van het hogervermelde decreet. Vandaar dat geen advies GBA/VTC werd ingewonnen over het voorliggend ontwerp.”

4.2. Uit het gegeven dat in artikel 12 van het decreet van 10 maart 2023 de verwerking van persoonsgegevens wordt geregeld die gepaard gaat met het verzoek tot inbetalinggeving van cultuurgooederen, kan evenwel niet worden afgeleid dat het thans voorliggende ontwerp niet voor advies moet worden voorgelegd.

Zoals vermeld (opmerking 3.2) is de regeling van de verwerking van persoonsgegevens in het ontwerp niet beperkt tot de in artikel 12 van het decreet van 10 maart 2023 vermelde categorieën van persoonsgegevens. En zelfs indien dit wel het geval zou zijn, is het maar de vraag of dit zou volstaan om geen advies te moeten vragen, nu artikel 36, lid 4, van de algemene verordening gegevensbescherming¹ niet in een uitzondering voorziet op de adviesverplichting bij de toezichthoudende autoriteit voor een dergelijk geval.

Bovendien moet worden opgemerkt dat het decreet van 10 maart 2023 enkel voor advies werd voorgelegd aan de VTC,² maar niet aan de Gegevensbeschermingsautoriteit, en dit ofschoon het Grondwettelijk Hof ondertussen heeft geoordeeld dat de VTC niet aan de procedurele vereisten van de algemene verordening gegevensbescherming voldoet, nu die instelling niet als dusdanig werd aangemeld bij de Europese Commissie en er geen procedure werd vastgesteld ter uitvoering van artikel 51, lid 3, van de algemene verordening gegevensbescherming,³ zodat de Gegevensbeschermingsautoriteit overeenkomstig artikel 36, lid 4, van de algemene verordening gegevensbescherming moest worden geraadpleegd.

4.3. Er moet dan ook worden besloten dat het ontwerp nog voor advies moet worden voorgelegd aan de VTC en aan de Gegevensbeschermingsautoriteit.

Indien de aan de Raad van State voorgelegde tekst ten gevolge van het inwinnen van het voornoemde advies nog wijzigingen zou ondergaan,⁴ moeten de gewijzigde of toegevoegde bepalingen, ter inachtneming van het voorschrift van artikel 3, § 1, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, aan de afdeling Wetgeving worden voorgelegd.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Aanhef

5. De rubriek ‘Rechtsgronden’ in de aanhef moet worden aangepast aan hetgeen hiervoor over de rechtsgrond voor het ontwerp is opgemerkt, door de verwijzing naar artikel 13 van het decreet van 10 maart 2023 weg te laten.

¹ Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 ‘betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming)’.

² In weerwil van hetgeen de Raad van State, afdeling Wetgeving, dienaangaande heeft opgemerkt: adv.RvS 71.958/3 van 3 oktober 2022 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van 10 maart 2023, *Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 1507/1, 75, opmerking 4.

³ GwH 16 februari 2023, nr. 26/2023, B.30.7 tot B.30.9.

⁴ Namelijk andere wijzigingen dan diegene waarvan in dit advies melding wordt gemaakt of wijzigingen die ertoe strekken tegemoet te komen aan hetgeen in dit advies wordt opgemerkt.

Artikel 3

6. In het ontworpen artikel 3.4.3.0.3, § 6, van het Besluit Vlaamse Codex Fiscaliteit van 20 december 2013 wordt gewag gemaakt van “de Raad”. Aangezien dit begrip nergens wordt gedefinieerd in het voormelde besluit en het hier voor het eerst wordt vermeld, schrijve men “de Raad vermeld in artikel 2, 4°, van het decreet van 24 januari 2003 houdende bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang”.

Artikel 5

7.1. Naar luid van het ontworpen artikel 3.4.3.0.5, derde lid, van het Besluit Vlaamse Codex Fiscaliteit van 20 december 2013 wordt, behalve als de Vlaamse Regering beslist tot uitbetaling van het saldo, in geval van het verstrijken van de termijn tot intrekking, en als de aanvragers daarvoor opteren, het eventuele saldo toegerekend op de erfbelasting en toebehoren, berekend ten laste van andere bij naam genoemde erfgenamen, legatarissen of begiftigden. Als er na de voormelde toerekening nog een saldo overblijft, wordt dat toegerekend op de na te vorderen erfbelasting en toebehoren ten laste van de aanvragers en, in voorkomend geval, op de na te vorderen erfbelasting en toebehoren ten laste van de andere bij naam genoemde erfgenamen, legatarissen of begiftigden.

In de memorie van toelichting bij het ontwerp dat tot het decreet van 10 maart 2023 heeft geleid, werd echter gesteld dat als er een saldo wordt vastgesteld en de Vlaamse Regering beslist om het saldo niet uit te betalen, de aanvragers onder meer het deel van de collectie dat de verschuldigde erfbelasting (en toebehoren) overstijgt, uit het aanbod tot inbetalinggeving kunnen terugtrekken, en dat met het resterende gedeelte van de collectie dan alsnog de erfbelasting (en toebehoren) wordt betaald. Deze mogelijkheid zou verder worden vormgegeven in een uitvoeringsbesluit van de Vlaamse Regering.⁵

Gevraagd hoe hieraan uitvoering wordt gegeven door het thans voorliggende ontwerp, antwoordde de gemachtigde:

“Het ontworpen artikel 3.4.3.0.4, tweede lid, van de Vlaamse Codex Fiscaliteit (ingevoegd bij artikel 4 van het voorontwerp) voert deze mogelijkheid uit.”

7.2. Het ontworpen artikel 3.4.3.0.4, tweede lid, van het Besluit Vlaamse Codex Fiscaliteit van 20 december 2013 (artikel 4 van het ontwerp) voorziet in de gehele of gedeeltelijke intrekking van het verzoek tot inbetalinggeving door de aanvrager binnen de vijftien dagen vanaf de kennisgeving. Uit de samenlezing met het eerste lid van dat artikel kan worden opgemaakt dat hiermee de kennisgeving van de beslissing van de Vlaamse Regering *vermeld in artikel 18ter* van het decreet van 24 januari 2003 ‘houdende bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang’ wordt bedoeld, zijnde de beslissing over de aanvaarding van de inbetalinggeving van de cultuurgooederen die het voorwerp uitmaken van het verzoek tot inbetalinggeving.

⁵ *Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 1507/1, 10.

Zoals ook blijkt uit het ontworpen artikel 3.4.3.0.5, derde lid, van het Besluit Vlaamse Codex Fiscaliteit van 20 december 2013 wordt de beslissing over de uitbetaling van het saldo, daarentegen, geregeld in artikel 18^{quater} van het decreet van 24 januari 2003. Bijgevolg volstaat het ontworpen artikel 3.4.3.0.4, tweede lid, niet om uitvoering te geven aan de in de aangehaalde memorie van toelichting vermelde mogelijkheid om het verzoek tot inbetalinggeving (gedeeltelijk) in te trekken als de Vlaamse Regering beslist om het saldo niet uit te betalen.

Er zou dan ook minstens in die bepaling bijkomend moeten worden verwezen naar artikel 18^{quater} van het decreet van 24 januari 2003. Vermits de aanrekening van het saldo in het ontworpen artikel 3.4.3.0.5 van het Besluit Vlaamse Codex Fiscaliteit van 20 december 2013 wordt geregeld, verdient het evenwel de voorkeur in die bepaling ook uitdrukkelijk in de mogelijkheid te voorzien tot intrekking van het verzoek tot inbetalinggeving als de Vlaamse Regering beslist het saldo niet uit te keren.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Annemie GOOSSENS

Jeroen VAN NIEUWENHOVE